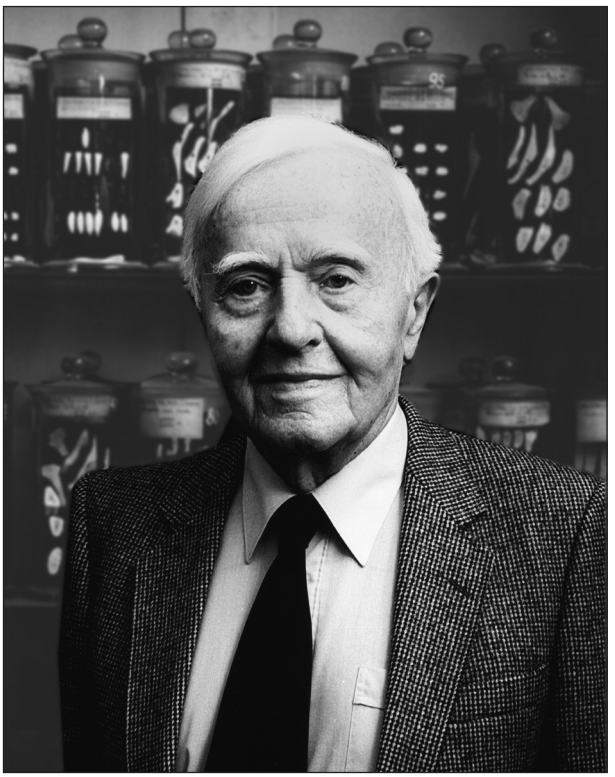
proLékaře.cz | 19.11.2026

Prof. MUDr. Jaroslav Toman, DrSc., zemřel

V úterý 25. ledna 2011 v ranních hodinách zemřel po delší nemoci, způsobené předchozím úrazem, prof. MUDr. Jaroslav Toman, DrSc., profesor Univerzity Karlovy a dlouholetý přednosta I. stomatologické kliniky 1. LF UK a VFN Praha. Zesnulý byl nepochybně výjimečnou osobností české, československé i světové stomatologie a maxilofaciální chirurgie a česká medicína jeho odchodem z pozemského života ztratila výraznou osobnost mezinárodního dosahu.

Profesor Toman se narodil 31. 3. 1918 v Kralovicích u Plzně. Maturoval na státním reálném gymnáziu v Praze, studium dokončil v roce 1937, téhož roku nastoupil na lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, ve vysokoškolském studiu pokračoval až do uzavření vysokých škol v roce 1939. V době německé okupace pracoval nejprve jako pomocný dělník v Řeporyjích u Prahy, další roky jako pomocný dělník ve strakonické zbrojovce; v této době praktikoval na chirurgickém oddělení nemocnice ve Strakonicích. Po obnovení přednášek na českých vysokých školách pokračoval ve studiu na lékařské fakultě UK a dokončil je promocí v září roku 1946.

Po promoci nastoupil na místo sekundárního lékaře na chirurgickém oddělení nemocnice ve Frýdlantu v Čechách, od září roku 1947 pracoval na I. stomatologické klinice pod vedením prof. Kostečky, který jej pověřil vedením lůžkového oddělení kliniky. V roce 1954 se habilitoval jako docent stomatologie, v roce 1958 obhájil kandidátskou disertační práci na téma Inlayová ostektomie dolní čelisti, v roce 1964 byl jmenován profesorem stomatologie a v témže roce obhajuje doktorskou disertační práci na téma Bloková resekce obličeje v terapii rakoviny horní čelisti.

V letech 1964 – 1985 zastával prof. Toman funkci přednosty I. stomatologické kliniky, byl vedoucím katedry stomatochirurgie, vedoucím redaktorem časopisu Československá stomatologie a členem vědecké rady FVL UK v Praze.

V hodnocení jeho vědecko-pedagogické činnosti se uvádí 132 odborných sdělení v domácím písemnictví, 37 prací publikoval v zahraničních časopisech, aktivními vystoupeními se zúčastnil na 65 zahraničních kongresech ve 34 zemích. Je hlavním autorem nebo spoluautorem 14 monografií a 5 skript – monografie Nádory úst a obličeje byla odměněna Cenou čs. literárního fondu v roce 1982. Z další odborné činnosti je významné působení prof. Tomana ve funkci předsedy komise pro obhajoby kandidátských disertačních prací a místopředsedy komise pro doktorské disertace ve stomatologii. Řadu let působil jako člen výboru Československé stomatologické společnosti JEP, byl viceprezidentem světové (IAMFS) a evropské (EAOMFS) společnosti maxilofaciální chirurgie, byl členem redakčních rad časopisů Acta stomatologica internationalia a Acta chirurgiae maxillo-facialis. V letech 1961–1986 zastával funkci šéfredaktora časopisu Československá stomatologie. Z řady ocenění, kterých se mu dostalo za jeho odborné a společenské působení v medicíně, se uvádí čestné členství Československé stomatologické společnosti a Československé společnosti J. E. Purkyně, v letech 1958, 1960, 1962, 1976, 1983 a 1985 byl laureátem Čs. lék. spol. JEP, vyznamenán byl Zlatou medailí Slovenské lékařské společnosti a Stříbrnou medailí Univerzity Karlovy. Byl čestným členem Francouzské a Belgické stomatologické společnosti, Chilské protetické společnosti, Jugoslávské společnosti pro

proLékaře.cz | 19.11.2026

plastickou chirurgii, laureátem Turecké stomatologické a laureátem Francouzské lékařské akademie, nositelem medaile Halit Safi Krsemihal (Turecko) a Magitot (Francie).

Prof. Toman byl dokonalým odborníkem, měl nadání řešit, vždy s obdivuhodným profesionálním klidem a s úžasnou schopností předvídavosti ty nejsložitější odborné těžkosti a komplikace, které odborná problematika maxilofaciální chirurgie přinášela.

Byl respektován svými současníky, obdivován svými žáky i studenty pro svůj chirurgický um, milován byl pacienty pro vlídnost a laskavost s jakou dovedl chápat a řešit jejich zdravotní i osobní problémy. Uměl žít, moudře vybíral z toho, co nám život nabízí a dává, uměl se radovat, prožíval intenzivně i drobná životní štěstí, uměl rozdávat a šířit radost ze života kolem sebe a těmito svými vlastnostmi nás, své spolupracovníky, štědře obdarovával.

Charakteristickým rysem odborné osobnosti pana profesora Tomana bylo důsledné spojování odborné, pedagogické a vědecké práce s naplňováním etických principů v medicíně. Byl vždy propagátorem těsného spojení oboru stomatologie se všeobecnou medicínou v pregraduální i postgraduální výchově. Velmi mu záleželo na odborné úrovni oboru a stal se nepochybně dalším symbolem kontinuálnosti české stomatochirurgické školy, kterou založil a ve světě proslavil jeho učitel pan profesor František Kostečka. Až do svého úmrtí byl stále aktivním členem akademické obce 1. LF UK, věnoval se katalogizaci stomatologického muzea.

Profesor Toman zemřel tiše a klidně na své klinice, obklopen péčí a láskou svých přátel, žáků a spolupracovníků. Loučíme se s ním s přesvědčením, že v díle, které ve svém životě vykonal, bude nadále žít s námi.

Requiescat in pace

Jiří Mazánek

* * *

S prof. MUDr. Jaroslavem Tomanem, DrSc. – nestorem české stomatologie – odchází jedinečná renesanční osobnost, která výrazně pomohla našemu oboru stát se rovnocennou medicínskou disciplínou.

S vděčností vzpomínáme, kolik práce věnoval prof. Toman též časopisu Česká stomatologie, když byl po dobu 25 let jejím vedoucím redaktorem.

Čest jeho památce

Redakční rada časopisu Česká stomatologie